

UWAGI W RAMACH UZGODNIENIA Z KOMISJĄ WSPÓLNĄ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO**Informacja o projekcie:**

Tytuł	Projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych (UD30)
Autor	Ministerstwo Sprawiedliwości
Projekt z dnia	16 lutego 2026 (przekazany w ramach KWRiST 26.02.2026)

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	-----
Organizacja samorządowa	Związek Powiatów Polskich
Osoba do kontaktu	Adrian Pokrywczyński
e-mail	biuro@zpp.pl
tel.	18 477 86 00

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Uwaga ogólna	Poszerzenie katalogu testamentów zwykłych	Projekt ogranicza katalog testamentów zwykłych do ich dwóch rodzajów – testamentu holograficznego i testamentu notarialnego. Dzieje się to w oderwaniu od obecnych realiów funkcjonowania społeczeństwa. Testament holograficzny był naturalnym sposobem wyrażania woli testatora w realiach społeczeństwa bazującego na tworzeniu dokumentów odręcznych. Wobec szerokiej elektronizacji codziennego życia forma własnoręczna staje się coraz mniej oczywista. Najlepiej to widać po przypadkach, w których – wobec niskiej świadomości prawnej społeczeństwa – osoby próbują sporządzić testament poprzez		

			wydruk jego treści i własnoręczne podpisanie. Odejście od pisma odręcznego w codziennych sytuacjach prowadzi również do problemów w uzyskaniu materiału porównawczego w przypadku podejrzenia sfalszowania testamentu. W tej sytuacji dziwi brak jakiegokolwiek ewolucji w zakresie testamentów zwykłych, np. wprowadzenia testamentu elektronicznego (kwalifikowany podpis elektroniczny jest przecież zrównany z podpisem własnoręcznym), testamentu w aplikacji mObywatel, testamentu wyrażonego pismem z podpisem potwierdzonym urzędowo lub przez świadków, itd.		
2.	Art. 1 pkt 1	Konieczność ponownego rozważenia zaproponowanej zmiany	Nie sprzeciwiając się <i>a priori</i> likwidacji testamentów allograficznych wskazujemy, że uzasadnienie zmiany jest mało przekonujące i bardziej wygląda na dopasowywanie argumentów do przyjętej z góry tezy niż faktyczne umotywowanie zasadności zmian. Aby ocenić rzeczywistą skalę stosowania testamentów allograficznych należałoby przeprowadzić analizę statystyczną stwierdzeń nabycia spadku i poświadczeń dziedziczenia. Fakt, że w sądzie II instancji i w Sądzie Najwyższym testamenty allograficzne były rzadko przedmiotem rozstrzygnięć równie dobrze może oznaczać, że testamenty te w praktyce nie budzą		

			zastrzeżeń i tym samym nie trafiają do sądu II instancji. Wniosek o licznych błędach formalnych przy sporządzaniu testamentu allograficznego w najlepszym razie obciążony jest błędem reprezentatywności (skoro wnioski nie wynikają z danych statystycznych tylko z analizy orzecznictwa, które dotyczy wyłącznie spraw problemowych to w oczywisty sposób pojawia się wysoki odsetek problemów), w najgorszym ma charakter dowodu anegdotycznego (nawet spektakularne pojedyncze przypadki nie odzwierciedlają stanu przeciętnego). Argument dotyczący dostępności do notariuszy jest słuszny w realiach miast. Zdecydowanie łatwiej jest sporządzić testament notarialny u notariusza w Warszawie niż testament allograficzny przed Prezydentem m.st. Warszawy. Sytuacja jest jednak zupełnie inna w realiach miejscowości położonych z dala od wielkich miast. Bazując na bazie Krajowej Rady Notarialnej jesteśmy w stanie znaleźć powiaty, w których liczba notariuszy jest mniejsza niż liczba urzędników przed którymi może być sporządzony testament allograficzny. Oznacza to, że uzasadnienie jest oderwane od realiów części kraju. Uzyskanie pozytywnej oceny dla likwidacji testamentów allograficznych wymaga zatem		
--	--	--	---	--	--

			przedstawienia poprawnego metodologicznie uzasadnienia.		
3.	Art. 1 pkt 8 – w zakresie zmienianego art. 956 KC	Proponujemy dodanie przesłanki: „5) która nie włada językiem, w którym spadkodawca składa swoje oświadczenie woli, w stopniu pozwalającym na pełne zrozumienie treści oświadczenia spadkodawcy”	Wyrażamy głęboki sceptycyzm co do usunięcia z katalogu w art. 956 przesłanki nieznajomości języka, w którym spadkodawca sporządza testament jako przesłanki wykluczającej bycie świadkiem testamentu. Projektodawcy tłumaczą, że przesłanka ta jest zbędna ze względu na wprowadzenie w §1 wymogu rozumienia woli testatora. Niezrozumiałe jest jak projektodawcy doszli do wniosku, że łatwiejsze dowodowo będzie wykazanie, że świadek rozumiał oświadczenie woli bez uprzedniego zbadania, czy świadek dostatecznie rozumie język, w którym oświadczenie testatora zostało złożone.		
4.	Art. 1 pkt 9 – w zakresie dodawanego art. 957 § 4 KC	Należy zdefiniować powiązanie z osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną.	Obecnie zaprojektowany przepis § 4 jest tak sformułowany, że w zasadzie wyklucza bycie świadkiem testowania na rzecz osób prawnych (w tym jednostek samorządu terytorialnego), w przypadku, gdy jest się „szeregowym” pracownikiem danej instytucji (np. pracownik urzędu gminy w przypadku spadku na rzecz gminy). Należy rozważyć albo zdefiniowanie „powiązania” w ramach przedkładanej nowelizacji albo przemodelowania paragrafu w kierunku, który dotyczyłby osób faktycznie decyzyjnych w ramach struktury danej osoby prawnej – co		

			wyduje się być zamierzeniem projektodawców.		
--	--	--	---	--	--